

Vítejte v Gottlandu

Kniha ironických reportáží o Čechách z pera polského novináře Mariusze Szczygiela se stala předlohou pro divadelního režiséra Jana Mikuláška. *Gottland* se hraje v Ostravě.

Na scénu, jež doslovuje okrově normalizační interiér Divadla Jiřího Myrona a prodlužuje ho o foyer snad kancelářské budovy či hotelu někdy z poloviny sedmdesátých let, s nezbytnými pokojovými rostlinami, koženkovými křesly a linoleem, postupně přicházejí postavy v odporně hnědých oblecích. Pak jeden nesměle špitne: „Kdo neškáče, není Čech“. Skákat se začne rozpačitě a poskrovnu, ale pak to všechny strhne. Vítejte v *Gottlandu*.

Gottland v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě inscenoval Jan Mikulášek, jeden z mála režisérů, kteří se soustřeďují na vizuální a hudební rovinu divadla. *Gottland* je proto především požitkem hudebním (základní břeskňý motiv si složil Mikulášek sám, zbytek obstarávají ironicky nasazované popové hity a opakovaná česká hymna) a výtvarným. Scénu a kostýmy navrhl Mikuláškův stálý spolupracovník Marek Cpin. *Gottland* je

vlastně pásmo různých aranžovaných scének pojatých často jako sborová recitace nebo zpívaná koláž. Dokáže tak příběhům dát odosobněnou formu a pojímat divadlo trochu jako instalaci. To se u nás obvykle nedělá.

Normalizační vchodová hala, která v kdysi necitlivě přebudovaném sále Divadla Jiřího Myrona dokonale zapadla, se stává dějištěm pro příběhy mrazivé i zábavné – jako když se Lída Baarová zamíluje do Goebbelse, když se Vondráčková soudí s Kubišovu, když se Jiří Korn zmíní, že „podepsal Chartu, a žádné problémy z toho neměl“ a pak dodá, „že to vlastně byla Anticharta“... Nejkompaktnější je asi sekvence zpracovávající bratry Bařovy ve Zlíně. Tvrdé byznysmeny s megalomanskými ambicemi – Tomáše hraje Miroslav Rataj, Jana Antonína Tomáš Jirman – doplňuje sbor jejich zaměstnanců vesměs lidovými zpěvy: proměnit folklorní soubor ve výkonnou mašinu jde ztuha a nakonec

▲ **JEDNOTNÁ TVÁŘ ČESSTVÍ.** Alexandra Gasnárková (vlevo) a Gabriela Mikulková.

jsou to při vši slávě právě Bařové, kdo prohrávají a odcházejí beze stop vděku.

Jako červená nit se inscenací nese téma Karla Gotta. I po převratu, kdy se přece všechno mění, začíná rok 1990 – jak jinak než velkolepým turné mnohonásobného slavíka. „Zlatý hlas z Prahy“ se stává v *Gottlandu* symbolem českého příklonu k útulnému domácímu teplíčku, ke konformismu, k jistotám středního proudu. Ačkoliv David Viktora, který ho hraje, není Gottovi ani trochu podobný a v celku inscenace rozsekaném na krátké skeče ani nemá prostor mu vybudovat komplexní „dramatický oblouk“, dokáže být v této studii narcismu perfektní, a to bez okázalých vnějších gest. To patří k fascinujícím prvkům Mikuláškovy *Gottlandu*, kdy i v nejspornějších scénách dokážou herci říct vše jedním gestem, výrazem – nejen Jirman, Rataj a Viktora, ale třeba také Gabriela Mikulková jako Lída Baarová nebo Vladimír Čapka coby Milouš Jakeš. Jeden z vrcholů pak tvoří závěrečná směs z písní Karla Gotta. Zrychlující se smrtící koktejl ze *Zůstanu svůj, Je jaká je a Větky Májí* ukazuje, zač je toho u nás v *Gottlandu* loket.

Ostravský *Gottland* je odvážný a náročný kousek. V jednom totiž nabízí nejen zostřený pohled na českou realitu, ale činí tak velmi neotřelou a v našich končinách neobvyklou formou. **Vojtěch Varyš ■**

Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava
– Mariusz Szczygiel: *Gottland*.

Překlad Helena Stachová, dramaturgie Marek Pivovar a Jan Mikulášek, režie Jan Mikulášek.

Premiéra 20. ledna 2011

v Divadle Jiřího Myrona.